

Міністерство освіти та науки України
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Економічний факультет
Кафедра менеджменту та поведінкової економіки

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА»**

Ступінь освіти	магістр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування 23 Соціальна робота 073 Менеджмент
Спеціальність	075 Маркетинг 232 Соціальне забезпечення
Освітня програма	Менеджмент організацій та адміністрування Маркетинг Соціальне підприємництво

Вінниця 2023

Методичні рекомендації до самостійного вивчення навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень. Кваліфікаційна робота» для здобувачів вищої освіти СО «Магістр». Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. 17 с.

Укладач:

Дороніна О.А., д-р. екон. наук, професор, завідувач кафедри менеджменту та поведінкової економіки

Рецензенти:

Іонін Є.Є., д-р. екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку, аналізу та аудиту

Боєнко О.Ю., канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри маркетингу

*Рекомендовано до друку вченою радою економічного факультету
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(протокол № 9 від «16» лютого 2023 р.)*

© Дороніна О.А., 2023 рік
© ДонНУ імені Василя
Стуса, 2023 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДОЛОГІЇ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	6
Тема 1. Поняття науки та наукового дослідження	
Тема 2. Формування вченого як носія наукових знань	
Тема 3. Основні положення наукової методології	
Тема 4. Загальні методи наукових досліджень	
Тема 5. Спеціальні методи досліджень в галузі економіки та управління	
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ МАГІСТРІВ. КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА.....	11
Тема 6. Наукові публікації як форма представлення результатів наукових досліджень	
Тема 7. Підготовка та захист кваліфікаційної (магістерської) роботи	
Тема 8. Підготовка усної наукової доповіді та її презентація	
Тема 9. Інтелектуальна власність як право на результати наукової діяльності. Академічна доброчесність науковця	
Тема 10. Відкрита наука	
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ.....	16

ВСТУП

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Методологія і організація наукових досліджень. Кваліфікаційна робота**» є формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти системи теоретичних знань та набуття ними компетентностей щодо планування, організації та проведення наукового дослідження, а також написання та захисту кваліфікаційної роботи.

Навчальна дисципліна відповідно до логіко-структурних схем, що містяться в освітньо-професійних програмах «Менеджмент організацій та адміністрування», «Маркетинг», «Соціальне підприємництво» формує міждисциплінарні зв'язки з усіма іншими дисциплінами циклу професійної та практичної підготовки, що передбачені освітньо-професійними програмами підготовки магістрів, а також є основою підготовки кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітніх програм спеціальностей

073 Менеджмент, освітня програма «Менеджмент організацій та адміністрування»

Загальні компетентності (ЗК):

Здатність проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК-1).

Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК-5).

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-7).

Фахові компетентності (СК):

Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів (СК-1).

Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію (СК-9).

Програмні результати навчання (ПРН):

Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах (ПРН-1).

Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами (ПРН-9).

075 Маркетинг, освітня програма «Маркетинг»

Загальні компетентності (ЗК):

Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ЗК-3).

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК-6).

Фахові компетентності (СК):

Здатність до проведення самостійних досліджень та інтерпретації їх результатів у сфері маркетингу (СК-3).

Здатність здійснювати на належному рівні теоретичні та прикладні дослідження у сфері маркетингу (СК-9).

Результати навчання (Р):

Планувати і здійснювати власні дослідження у сфері маркетингу, аналізувати його результати і обґрунтовувати ухвалення ефективних маркетингових рішень в умовах невизначеності (Р-3).

Презентувати та обговорювати результати наукових і прикладних досліджень, маркетингових проектів державною та іноземною мовами (Р-5).

Збирати необхідні дані з різних джерел, обробляти і аналізувати їх результати із застосуванням сучасних методів та спеціалізованого програмного забезпечення (Р-15).

232 Соціальне забезпечення, ОП «Соціальне підприємництво»

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахові компетентності (СК):

СК 1. Здатність до використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук стосовно до завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціального забезпечення.

СК 2. Здатність планувати та здійснювати соціальні дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

СК 16. Здатність аналізувати та визначати соціальні проблеми і шляхи їхнього вирішення із застосуванням інноваційних підходів.

результати навчання:

ПРН 2. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань щодо соціального забезпечення, формулювати висновки та рекомендації щодо його впровадження.

ПРН 4. Застосовувати іноземні джерела при виконанні завдань науково-дослідної та прикладної діяльності, висловлюватися іноземною мовою, як усно, так і письмово.

ПРН 7. Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження.

Навчальними планами підготовки магістрів за спеціальностями 073,073, 232 за освітньою компонентою «Методологія і організація наукових досліджень. Кваліфікаційна робота» передбачено лекції та самостійну роботу здобувачів.

Підсумковий контроль за дисципліною (залік) виставляється за сукупністю балів, що отримано здобувачем при вивченні освітньої компоненти та враховує ступінь оволодіння здобувачами теоретичного матеріалу, навичок аргументувати свою точку зору, організації наукового дослідження та окремих його елементів.

Дані методичні рекомендації підготовлено з метою сприяння здобувачам в самостійному опануванні матеріалів дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень. Кваліфікаційна робота» та якісному виконанні завдань самостійної роботи.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДОЛОГІЇ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. Поняття науки та наукового дослідження

Наука як динамічна система знань. Предмет і сутність науки та її головна функція. Ознаки науки як специфічної діяльності. Основні функції науки: пізнавальна, розвиваюча, практично орієнтована. Сучасна система наукових знань.

Наукове дослідження як особливий вид людської діяльності. Поняття об'єкта та предмета наукового дослідження. Етапи організації та проведення наукового дослідження. Особливості наукового дослідження в сфері економіки та управління.

Класифікація наук. Мета і завдання фундаментальних та прикладних наук.

Періодизація розвитку науки. Революції у науці. Напрями сучасного розвитку науки. Підготовка наукових кадрів.

Міжнародна науково-технічна співпраця України. Міжнародні програми розвитку науково-технічної співпраці між Україною та Європейським Союзом.

Питання для самостійного опрацювання та обговорення

1. Нормативна база провадження наукової діяльності в Україні.
2. Система управління наукою в Україні.
3. Актуальні здобутки економічної науки за останні 5 років (у прив'язці до спеціальності, за якої навчається здобувач вищої освіти).
4. Стан розвитку наукової діяльності в Україні.
5. Навички провадження наукової діяльності як запорука успішної професійної діяльності.

Тема 2. Формування вченого як носія наукових знань

Вчений як основний суб'єкт наукової і науково-технічної діяльності. Особливості розумової та наукової діяльності. Зовнішні і внутрішні мотиви, що зумовлюють прагнення людини до наукової діяльності.

Особистісно-соціологічний портрет сучасного науковця. Виховання творчих здібностей та психологічні риси працівника науки.

Організація робочого часу та робочого місця вченого. Організація роботи наукового колективу.

Завдання 1. Сформулювати правила ефективної організації наукової діяльності (5-7 правил). При виконанні завдання бажано враховувати власний досвід магістранта щодо проведення наукових досліджень, а також пропонувати правила для різних етапів проведення наукового дослідження. Завдання виконується в малих групах (2-3 учасників) та обговорюється в

аудиторії. Якщо здобувач навчається за індивідуальним графіком – завдання виконується індивідуально та надсилається на перевірку викладачеві.

Завдання 2. Складання компетентісного профілю сучасного науковця

За результатами опрацювання лекційного матеріалу, додаткової літератури та з урахуванням власного досвіду необхідно скласти перелік особистістних рис та професійних компетенцій (не менші ніж по 5 в кожній групі), необхідних для успішного (ефективного) заняття науковою діяльністю.

Форма подання результатів виконання завдання – довільна.

Завдання виконується в малих групах (2-3 учасників) та обговорюється в аудиторії. Якщо здобувач навчається за індивідуальним графіком – завдання виконується індивідуально та надсилається на перевірку викладачеві.

Тема 3. Основні положення наукової методології

Поняття і сутність методології. Функції методології. Методологія у широкому і вузькому розумінні. Загальна методологія і часткова методологія.

Принципи наукової методології: універсального взаємозв'язку, діалектичної суперечності, єдності якісного і кількісного, діалектичного заперечення та відбиття.

Діалектичний підхід в економічних дослідженнях. Діалектика як цілісна система законів, принципів та категорій. Три групи законів: окремі, особливі та загальні. Загальнонаукові та спеціальні принципи, закони, категорії, методи.

Застосування системного підходу в наукових дослідженнях. Принципи системного підходу в наукових дослідженнях: цілісність, всебічність, системоутворюючі відносини, субординація, динамічність, випереджальне відображення.

Завдання 1. Опрацювання термінологічного ланцюжка «метод-методика-методологія».

Сутність завдання полягає у ідентифікації зазначених категорій, встановленні взаємозв'язку між ними та обґрунтування їх ієрархії. Результат виконання завдання для кращого сприйняття здобувачем етимології понять може бути візуалізований.

Завдання 2. Ідентифікація наукових та псевдонаукових фактів.

На основі опрацювання теоретичного матеріалу тем 1-3 здобувачі виконують такі види робіт: 1) формулюють критерії, яким має відповідати науковий факт; 2) генерують відмінності між науковими та псевдонауковими фактами; 3) на прикладі кейсів, запропонованих викладачем, ідентифікують (з обґрунтуванням власної думки) які факти є науковими, а які псевдонауковими. Також обговорюються інформаційні джерела оприлюднення наукових та псевдонаукових фактів.

Тема 4. Загальні методи наукових досліджень

Поняття наукового методу. Система методів дослідження. Загальні та спеціальні методи.

Емпіричні методи дослідження. Методи, які використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях дослідження. Методи теоретичного дослідження.

Логічні закони та правила. Правила аргументації.

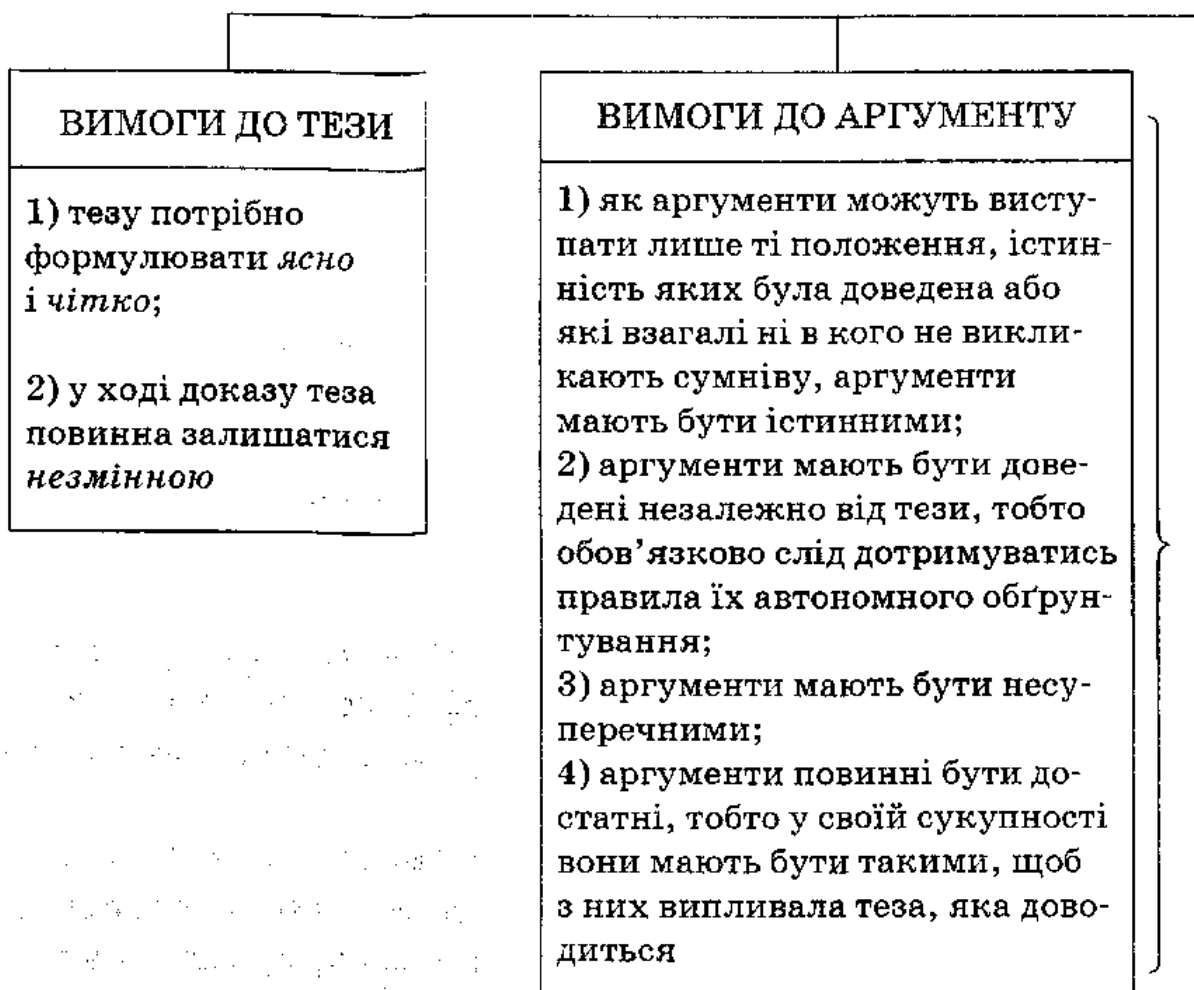
Завдання. Відпрацювання методів логіки щодо формулювання наукових суджень та їх аргументації

Мета завдання – відпрацювання у здобувачів навичок аргументації (контраргументації) суджень з використанням методів логіки.

Для виконання завдання здобувачі використовують такі теоретичні положення:

АРГУМЕНТАЦІЯ – логічний процес, сутність якого в тому, що в ньому обґрунтовується істинність певного судження за допомогою інших суджень

ПРАВИЛА ДОКАЗУ

Алгоритм виконання завдання (завдання виконується в міні-групах):

1. Кожна група формулює свою тезу/судження, що за змістом пов'язано з предметним полем спеціальності, за якою навчаються здобувачі.
2. Групи обмінюють своїми судженнями.
3. Група на протязі 5 хвилин готує 3 аргумента (контраргумента), що доводять або спростовують певне судження
4. Кожна група по черзі оголошує свої аргументи. Група, яка формулювала це судження коментує обґрунтованість цих аргументів та дотримання законів логіки при їх формулюванні.

Тема 5. Спеціальні методи досліджень в галузі економіки та управління

Методи збору та узагальнення інформації.

Спеціальні методи економічного дослідження. Методи спостереження та збору даних. Класифікація спостережень у наукових дослідженнях за: повнотою охоплення; характером врахування факторів; способом організації.

Соціологічні дослідження: види, алгоритм та програма їх проведення, використання при написанні кваліфікаційної (магістерської) роботи).

Методи групування. Завдання групування у наукових дослідженнях. Типологічні, структурні та аналітичні групування. Прості, складні, комбіновані та багатомірні групування.

Таблично-графічні методи. Класифікація таблиць: прості (перелікові, хронологічні, територіальні), групові, комбіновані. Вимоги до складання таблиць.

Методи економічного аналізу: різновиди та сфери застосування.

Економіко-математичні та статистичні методи: особливості та сфера їх використання.

Евристичні методи. Метод експертних оцінок як основний евристичний метод. Різновиди експертних оцінок. Методи "мозкової атаки", "мозкового штурму", "Дельфи" та ін.

Завдання. Тренувальна вправа: вибір методів дослідження за передбачуваною темою кваліфікаційної (магістерської) роботи та визначення сфери їх використання

За тематикою дослідження, яке здобувач планує проводити в межах підготовки кваліфікаційної (магістерської) роботи пропонується обрати 5 спеціальних методів дослідження та заповнити таблицю

Назва спеціального метода дослідження	Особливості застосування методу	Обмеження/ризики у використанні методу	Науковий результат, який планується отримати з використанням методу

Приклади тестових завдань для модульного контролю за модулем 1

1. *Одна з форм суспільної свідомості, що дає об'єктивне відображення світу – це:*

- А) предмет;
- Б) наука;
- В) думка;
- Г) наукова гіпотеза.

2. *Наука в сучасних умовах виконує функції:*

- А) пізнавальну;
- Б) культурно-виховну;
- В) практично-діючу;
- Г) всі відповіді вірні.

3. *Інтуїтивне пояснення явищ без проміжної аргументації, без осмислення всієї сукупності зв'язків, на основі яких робляться висновки – це:*

- А) наукова ідея;
- Б) гіпотеза;
- В) думка;
- Г) наукова концепція.

4. *Процедура послідовних роздумів, у результаті яких із уже доведених конкретних тверджень отримують нові знання:*

- А) теорія;
- Б) синтез;
- В) дослідження;
- Г) експеримент.

5. *Кожний науковий метод має характеризуватися такими рисами:*

- А) детермінованість, результативність, економічність;
- Б) ясність, націленість, потенціал;
- В) надійність, результативність, оптимальність;
- Г) оптимальність, детермінованість, ясність.

6. *Методологія – це:*

- А) вчення про методи пізнання та перетворення дійсності;
- Б) сукупність прийомів, методів та процедур дослідження, що застосовуються в тій чи іншій соціальній галузі знань;
- В) філософське вчення про методи пізнання;
- Г) концептуальний виклад мети, змісту, методів дослідження, які забезпечують отримання максимально об'єктивної, точної, систематизованої інформації про процеси та явища.

7. *Емпіричний рівень пізнання включає:*

- А) опис;
- Б) вимірювання;
- В) порівняння;
- Г) всі відповіді вірні.

8. *Сукупність організаційних, методичних і технічних прийомів, які здійснюються за допомогою певних процедур, це:*

- А) об'єкт дослідження;
- Б) метод дослідження;
- В) наукове дослідження;
- Г) науково-дослідний процес.

9. На якому етапі науково-дослідного процесу здійснюється вивчення стану об'єкта дослідження:

- А) організація;
- Б) узагальнення;
- В) апробація;
- Г) реалізація.

10. Назвіть методи емпіричного дослідження:

- А) спостереження, порівняння;
- Б) формалізація, логічні;
- В) вимірювання, експеримент;
- Г) математичні, моделювання.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ МАГІСТРІВ. КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Тема 6. Наукові публікації як форма представлення результатів наукових досліджень

Особливості та види науково-дослідної роботи магістрів.

Місце наукових публікацій в науково-дослідній роботі магістрів. Наукові публікації: функції та види. Форми наукових публікацій: тези виступів, стаття, монографія, науковий звіт.

Загальна характеристика наукового тексту. Лінгвостилістичні особливості наукового тексту. Обсяг, форма, функціональне призначення. Функції наукових статей і тез. Види статей: оглядові, проблемні, методологічні тощо.

Організація процесу підготовки наукової публікації.

Елементи наукових текстів: вступ, структура основної частини, посилання, таблиці, ілюстрації, додатки, бібліографічний опис.

Академічні/редакційні вимоги, що висуваються до наукових публікацій: вимоги по новизні, етика, вимоги до оформлення, стиль та мова статті. Основи наукової етики при підготовці статей.

Види наукових видань. Фахові видання. Наукометричні бази. Індeksi цитування.

Завдання. Підготовка наукової публікації та/або доповіді за темою кваліфікаційної роботи, для виступу на конференції українською або англійською мовою

Перед виконанням завдання слід ознайомитись з особливостями наукового стилю (корисні посилання: <https://naurok.ua/student/blog/naukoviy-stil-movlennya-ta-yogo-oznaki-mistectvo-logichnogo-tekstu>;

http://umo.edu.ua/images/content/aspirantura/zabezp_discipl/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%96%20%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%D0%B8_%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B0.pdf;

https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/79802/3/Lanhe_pysemne_movlennia.pdf).

Підготовка наукової публікації або доповіді здобувачем здійснюється під керівництвом викладача з випускової кафедри, сфера наукових інтересів якого відповідає тематиці доповіді/публікації здобувача або викладача, який є науковим керівником кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Оформлення публікації здійснюється відповідно вимог конкретного збірника, конференції, що пропонуються здобувачам викладачем за профілем їх спеціальності.

Тема 7. Підготовка та захист кваліфікаційної (магістерської) роботи

Кваліфікаційна (магістерська) робота як вид наукового дослідження та її ознаки.

Зміст процесу підготовки кваліфікаційної (магістерської) роботи. Основні етапи підготовки кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Вимоги до структури та змісту кваліфікаційної (магістерської), особливості її структурних елементів.

Правила оформлення кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Процедура підготовки до захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи: процедура попереднього захисту, порядок перевірки кваліфікаційної роботи на плагіат, захист кваліфікаційної (магістерської) роботи та критерії її оцінювання.

Завдання. Підготовка вступу кваліфікаційної (магістерської) роботи

Структура завдання, що виконується в письмовому вигляді і надсилається викладачеві згідно календарного плану вивчення курсу, передбачає такі складові:

- Стисле викладення актуальності теми (до 15 строчок);
- Формулювання мети та завдань дослідження (3-5 завдань);
- Обґрунтування методів дослідження (5-7 загальних та спеціальних методів із зазначенням сфери їх використання);
- Перелік вітчизняних та зарубіжних науковців, які вивчали дану наукову тематику (по 5 представників);
- Список наукових (статті, монографії) джерел за темою роботи з 10 найменувань (опубліковані 2020-2022 рр.), оформлений згідно чинних вимог.

Тема 8. Підготовка усної наукової доповіді та її презентація

Форми наукової комунікації. Семінари, конференції, симпозіуми, конгреси: їх тематика та способи проведення. Виступи і доповіді на наукових конференціях.

Вимоги до виступів: зрозумілість для аудиторії, лаконічність, завершеність. Основні правила виступів з наукової проблематики.

Дискусія як форма апробації наукових результатів.

Вимоги до підготовки презентаційних матеріалів (візуальне супроводження) для наукових заходів.

Наукова комунікація через Інтернет. Правила наукового листування.

Завдання. Підготовка та обговорення в аудиторії презентації на тему «Відомий науковець: основні здобутки та риси особистості»

Для підготовки презентації рекомендовано обирати науковця, який зробив внесок у галузь науки, що відповідає профілю спеціальності здобувача (менеджмент, маркетинг, соціальне забезпечення / соціальне підприємництво).

Рекомендований обсяг презентації - 8-10 слайдів. Презентація має відповідати вимогам, що передбачені критеріями оцінювання даного виду робіт згідно із силабусом дисципліни для здобувачів відповідної освітньої програми.

Тема 9. Інтелектуальна власність як право на результати наукової діяльності. Академічна доброчесність науковця

Поняття інтелектуальної власності. Об'єкти науково-технічної інформації в системі інтелектуальної власності.

Охоронні документи на об'єкти інтелектуальної власності (патент, свідоцтво про реєстрацію авторського права на науковий твір): види, порядок та процедура отримання.

Державна система інтелектуальної власності в Україні. Законодавство України з питань інтелектуальної власності. Охорона інтелектуальної власності. Міжнародна система інтелектуальної власності.

Академічна доброчесність як основа провадження наукової діяльності. Види порушень академічної доброчесності. Плагіат як різновид академічної недоброчесності, види плагіату.

Законодавча база підтримки академічної доброчесності в Україні. Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики ДонНУ імені Василя Стуса. Перевірка наукових робіт на плагіат з використанням програми Unicheck: алгоритм для здобувачів ДонНУ імені Василя Стуса; прочитання звіту з перевірки.

Завдання. Підготовка есе на тему (за вибором здобувача):

- 1) Проблеми мотивації студентської молоді до наукової діяльності;
- 2) Наукова діяльність та розвиток менеджменту/маркетингу/соціального підприємництва (обирається залежно від спеціальності, за якою навчається здобувач вищої освіти).

ЕСЕ – невеликий за обсягом твір, що виражає індивідуальні враження і міркування з конкретного приводу або питання. Есе не претендує на вичерпну відповідь, це роздуми з теми.

Мета есе – оцінити вміння автора застосовувати асоціативне і критичне мислення, аналітичний інструментарій, а також креативний підхід до викладення думок.

Вимоги до оформлення

Рекомендований обсяг – 1-1,5 сторінки. Міжстроковий інтервал – 1,5. Поля - ліве – 3 см, верхнє, нижнє та праве – 2 см. Абзацний відступ – 1,25. У разі використання в есе цитат, обов'язковим є посилання на джерело. Проте, при виконанні завдання бажано надавати пріоритет викладенню власних думок здобувача щодо обраного проблемного питання.

Тема 10. Відкрита наука

Відкрита наука та її роль в суспільстві. Принципи відкритості та відкрита співпраця в науковій діяльності. Складники відкритої науки. Політики відкритої науки. Національний план України щодо відкритої науки. Відтворюваність досліджень. Публікація наукових досліджень у відкритому доступі. Залучення громадськості до науки та наукові комунікації.

Питання для самостійного опрацювання та обговорення:

1. Переваги поширення принципів відкритої науки для різних груп стейкхолдерів.
2. Стан реалізації завдань національного плану відкритої науки в Україні.
3. Роль здобувачів вищої освіти у підтримці та поширенні принципів відкритої науки.

Приклади тестових завдань для модульного контролю за модулем 2

1. Розташуйте в правильному порядку такі підрозділи вступу до кваліфікаційної (магістерської) роботи:

- А) мета дослідження;
- Б) об'єкт дослідження;
- В) методи дослідження;
- Г) завдання дослідження;
- Д) апробація результатів дослідження.

2. Складниками відкритої науки є:

- А) відкритий доступ до публікацій,
- Б) відкриті дані та відкрите рецензування наукових досліджень,
- В) відкрита освіта,
- Г) всі відповіді вірні.

3. Свідоме поширення чужої наукової інформації із позиції власного авторства – це:

- А) недоброчесність;
- Б) плагіат;
- В) фальсифікація;
- Г) всі відповіді вірні.

4. *Оберіть правильну форму формулювання завдання у вступі кваліфікаційної (магістерської) роботи:*

- А) досліджено стан розвитку соціального підприємництва в Україні;
- Б) дослідити стан розвитку соціального підприємництва в Україні;
- В) дослідження стану розвитку соціального підприємництва в Україні;
- Г) дослідимо стан розвитку соціального підприємництва в Україні.

5. *Згідно з Кодексом академічної доброчесності та корпоративної етики ДонНУ імені Василя Стуса за порушення академічної доброчесності здобувачі НЕ можуть бути притягнуті до такої відповідальності:*

- А) відрахування із ЗВО;
- Б) накладання штрафу;
- В) позбавлення академічної стипендії;
- Г) повторне проходження оцінювання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна література

1. Данильян О. Г. Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень : підручник. Харків: Право, 2019. 368 с.
2. Колоїз Ж. В. Основи академічного письма: практикум. Кривий Ріг: ФОП Маринченко С. В., 2019. 178 с.
3. Корягін М.В., Чик М.Ю. Основи наукових досліджень: навч. посібник. 2-ге вид., доп. і перероб. К.: Алерта, 2019. 492 с.
4. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень : навчальний посібник, Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.
5. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
6. Методичні рекомендації щодо написання, оформлення та захисту кваліфікаційних (магістерських) робіт для здобувачів вищої освіти економічного факультету / І. В. Хаджинов, Л. В. Шаульська, Л. В. Юрчишена, О. Ю. Боєнко, Н. І. Волкова, О. А. Лактіонова, М. В Савченко, А. В. Сидорова, Г. В. Середа. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 52 с.
7. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібник. К.:НУХТ, 2022. – 385 с.

Допоміжна література

1. Закон України «Про науково-технічну інформацію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text>
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
3. Розпорядження Кабінету міністрів України від 08 жовтня 2022 р. № 892-р «Про затвердження національного плану щодо відкритої науки». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-natsionalnoho-planu-shchodo-vidkrytoi-nauky-892-081022>
4. Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики ДонНУ імені Василя Стуса. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1pbDJWc1Rgz0x-rwRTLeunp-WuJ7i7Nv>.
5. Бруй О. Відкрита наука: виклики та перспективи. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/45503/1/OpenScience.pdf>.
6. Секрети написання наукової статті. URL: <https://soer-publ.com.ua/uk/blog/sekreti-napisannya-naukovoyi-statti/>
7. Методологія наукових досліджень. Навчально-методичний посібник / автори: Котловий С.А., Павлик Н.П., Сейко Н.А., Ситняківська С.М. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2023. 89 с.
8. Оновлений звіт Unicheck: Дизайн та функціональні особливості URL: <https://support.unicheck.com/hc/uk/articles/360015995794-%D0%9E%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8>

<https://zn.ua/ukr/science/ukrajinska-nauka-jak-otsinjuvati.html>

9. Хаустов В. Українська наука — як оцінювати? *Дзеркало тижня*. 12.12.2022. URL: <https://zn.ua/ukr/science/ukrajinska-nauka-jak-otsinjuvati.html>

10. Ярошенко Т. Відкритий доступ, відкрита наука, відкриті дані: як це було і куди йдемо (до 20-ліття Будапештської ініціативи Відкритого доступу). Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. Випуск 8, 2021. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2244d0ad-de38-4400-923b-465bd3107d61/content>

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Академічна доброчесність. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua/%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%b4%d0%b5%d0%bc%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%b0-%d0%b4%d0%be%d0%b1%d1%80%d0%be%d1%87%d0%b5%d1%81%d0%bd%d1%96%d1%81%d1%82%d1%8c/>

2. Безкоштовна перевірка на плагіат у Unicheck. Режим доступу: <https://unicheck.com/uk-ua/free-plagiarism-checker-online>

3. Державний фонд фундаментальних досліджень. URL: <http://www.dffd.gov.ua/index.php?lang=ua>

4. Наукові ресурси. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/1539>

5. Національні стандарти з оформлення бібліографії. URL: <https://center.ucu.edu.ua/biblioteka-novyny/natsionalni-standarty-z-oformlennya-bibliografiyi/>

6. Офіційний сайт Міністерства освіти та науки України. URL: <http://mon.gov.ua/activity/nauka/>

7. Перелік наукових фахових видань. URL: <http://mon.gov.ua/activity/nauka/atestacziya-kadriv-vishhoyi-kvalifikacziyi/perelik-vidan/>

8. Ресурс для оформлення бібліографії «Grafati» URL: <https://www.grafati.com/uk/>